Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 65, Ağustos 2023, s. 278-291
ISSN: 2149-0821 Doi Number:http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.71749

Dr. Öğr. Üyesi Selahattin OKUROĞLU
Kocaeli Üniversitesi, okurogluselo@yahoo.com
Orcıd Id: https://orcid.org/ 0000-0003-4468-1285
Bahar SÖNMEZ
Anadolu Üniversitesi Doktora öğrencisi, baharsnmz0@gmail.com
Orcid id: https://orcid.org/0000-0002-7913-5658

BRİTANYA'DA ÇEVRİMİÇİ HABER SÖYLEMİNDE SURİYELİLER: BATI'NIN HEGEMONİK YAKLAŞIMINDA MÜLTECİLERİN SUNUMU[1]

Özet

Bu çalışmada, Batı düşüncesinde mülteciler (sığınmacılar) konusu, oryantalizm ve hegemonya üzerinden irdelenmiştir. Batı hegemonyası, yüzyıllardır kendini var eden ve bu var edişle birlikte dünyayı Batı'nın gözünden anlamlandırmamıza yol açan bir düşünce biçimidir. Doğu - Batı ilişkisi hegemonik bir ilişkidir. Bu bağlamda, Doğu, Batı'nın çalışma alanıdır. Batı, Doğu üzerine çalışmalar yapar, anlamlar çıkarır ve sonuçlarını sunar. Bu çalışma alanı söylemleri ortaya çıkarmaktadır. Böylelikle söylemlerin güç tarafından oluşturulduğunu ve bilginin de yine güç tarafından yayıldığını söylemek mümkündür.

Çevrimiçi haber kaynaklarından alının örnekler, eleştirel söylem çözümlemesine Teun van Dijk'ın getirdiği sosyo-bilişsel yaklaşım temelinde incelenmiştir. Bu noktada amaç, kitle iletişim araçlarının, toplumun düşünce biçimlerini nasıl şekillendirdiğinin gösterilmesidir. İncelenen haberlerde, Batı her zaman ideal bir hedef olarak sunulmaktadır. Doğu'nun Batı gibi olabileceği düşüncesi verilmekte

[1]KOÜ SBE İletişim Anabilim Dalı bünyesinde M.Selahattin Okuroğlu danışmanlığında Bahar Sönmez tarafından hazırlanan "*Haber Söyleminde Suriyeli Sığınmacilar: Türkiye ve Britanya Medyasindan Örneklerin Karşilaştirilmasi"* adlı yüksek lisans tezindeki yöntem ve yaklaşımlardan yararlanılarak yazılmıştır.

ancak bu hedef koşullara bağlanmaktadır. Ancak, söylemler bu koşulların sağlanması durumunda dahi Doğu'nun Batı olamayacağını alt anlamlarla ima etmektedir Doğu - Batı arasındaki hegemonik ilişkiler üzerine yapılan akademik çalışmalar, iki taraf arasındaki rızaya dayalı ilişkinin sorgulanmasına ve asıl anlamların ortaya çıkarılmasına yardımcı olabilir.

Anahtar kelimeler: Sığınmacılar, Hegemonya, Oryantalizm, Doğu-Batı, Eleştirel Söylem Çözümlemesi, Brexit

SYRIANS IN THE ONLINE NEWS DISCOURSE IN BRITAIN: THE PRESENTATION OF REFUGEES WITHIN THE HEGEMONIC APPROACH OF THE WEST

Abstract

In this study, the way of presentations of Syrian refugees have been discussed, within the news discourse in the online newspapers selected from Britain and Turkey. Western hegemony has become a way of thinking that has created itself for centuries and, with this creation, has led us to make sense of the world from the perspective of the West. East-West relationship is a hegemonic relationship. In this context, the East is an area of study area according to the West. The West studies the East, makes meanings and presents its results. This field of study reveals discourses. Thus, it is possible to say that discourses are created by power and knowledge is also spread by power.

In this study, sample news selected from online news sites are analysed on the basis of Teun van Dijk's socio-cognitive approach, which he invented in the area of critical discourse analysis. The aim is to show how the mass media shapes the society's way of thinking. The study concludes that in the news analysed, the West was presented as an ideal destination. The idea that the East can be like the West is given, but this target is tied to conditions. However, the discourses imply that the East cannot be like the West, even if these conditions are met.

Keywords: Refugees, Hegemony, Orientalism, East-West, Critical Discourse Analysis, Brexit

GİRİŞ

Avrupa ve Batılı toplumlar, Doğu'yu bir okuma ve anlamlandırma alanı olarak görmüştür. Bu okuma alanını, Batı kendi ürettiği tarihsel yapı içerisinde gerçek kılmaktadır. Kısacası Doğu'nun tarihsel gelişimi değil Batı'nın uygun gördüğü açıdan Doğu bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Avrupa'da yaşanan Rönesans, Reform ve Sanayi Devrimi gibi gelişmelerin anlatılan bu duruma önemli etkisi olmuştur. Avrupa'nın ve Batı'nın hegemonyası farklı biçimlerde gözlenebilmektedir. Bu hegemonya kitle iletişim araçları üzerinden yayılan söylemlerle korunmaktadır. Söylemler bilgiyi elinde bulunduranlar tarafından üretilmektedir. Bilgiyi elinde bulunduranlar mevcut yapıyı da diledikleri yönde şekillendirebilmektedir. Böylelikle bilgi gücü üretmektedir. Bu çalışma kapsamında da Batı'nın hegemonyasını nasıl sürdürdüğünün haber metinlerdeki söylemler üzerinden açığa çıkarılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda özellikle Suriyeli mültecilere yönelik haberler seçilmiştir. Avrupa

mültecileri kendi kimliğine karşı ciddi bir tehdit olarak görmekte; bir yandan da mülteci kimliği üzerinden kendini ve ötekini yeniden üretmektedir.

Çalışmada öncelikle Doğu ve Batı arasındaki hegemonik ilişki üzerine görüşler özetlenmiştir. Antonio Gramsci'nin kavramından yola çıkarak Batı'nın Doğu üzerindeki gücünü rızaya dayalı olarak üretmesi ve mevcut politikaları meşrulaştırması hegemonyanın konusu olarak ele alınmıştır. Oryantalist düşüncede söylemler Batı'ya göre oluşturulmakta ve Doğu Batı'nın söylemleriyle tanımlanmaktadır. Doğu kendini Batı'nın söylemleriyle var ederken yine aynı şekilde Batı da Doğun'un zıttı olarak kendini temsil etmekte ve kendini var etmektedir. Avrupa devletleri bu üstünlüğü *kale Avrupası* ve Avrupa kimliği gibi düşüncelerle beslemektedir. Avrupa sınırlarını politik ve fiziksel önlemler alarak koruması amaçlanarak, Avrupa'ya gitmek isteyen Ortadoğulu mülteciler engellenmekte ve Avrupa'da farklı kimlikten bireylerin yer almasının zorlaştırılmaktadır.

İkinci başlıkta konu açısından Teun van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi yaklaşımı özetlenmiştir. Çalışma için, haber metinlerinin makro yapı ve mikro yapı analizleri yöntem olarak seçilmiştir. Böylece söylemlerin açığa çıkarılması amaçlanmıştır. Eleştirel söylem çözümlemesinin amacı, haber metninde öne çıkarılan güce/iktidara karşı sorgulayıcı bir pozisyon alınmasıdır. Haber metinleri hâkim ideoloji tarafından oluşturulmakta ve devamlı olarak güç/iktidar ilişkilerini yeniden üretmektedir. Bu noktada van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi yaklaşımı olan sosyo-bilişsel yaklaşım ön çıkmaktadır. Van Dijk'a göre toplum, biliş ve söylem arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu düşünce ekseninde, haber metinlerine uygulanan makro ve mikro yapı analizleri alt anlamları ve geri plandaki güç ilişkilerini ortaya çıkarabilir.

Çalışmanın analiz bölümünde İngiltere'de yayınlanan The Guardian ve Daily Mail'in çevrimiçi sürümlerinden seçilen haberler incelenmiştir. İngiliz gazetelerinin seçilme nedeni, bu ülkenin Ortadoğulu mültecilerden korunmak amacıyla aldığı politik önlemlerdir. Suriye'de yaşanılan savaş, milyonlarca mülteci ve sığınmacının ne olacağı konusunu dünya gündemine sokmuştur. Avrupa ülkeleri politik tutumunu Türkiye ile yapacağı anlaşmalar üzerine kurma yoluna gitmiştir. Ancak ilerleyen süreçte Türkiye'nin AB'ye girmesi olasılığı yanında Avrupa Birliği'nin (AB) önlemlerinin yetersiz kalacağı düşünceleri İngiltere'yi kaygılandırmıştır. Kamuoyu, basın ve politikacılar arasında ilerleyen süreçte bu kaygı belirleyici olmuş ve Britanya AB'den ayrılmıştır. Bu süreçte, Britanya'nın kendi varlığını Ortadoğu devletlerinden üstün tutması ve AB'yi varlığını korumak açısından yetersiz görmesi etkilidir. Farklı ekonomi politik konumlara sahip The Guardian ve Daily Mail gazetelerinin seçilmesinin nedeni ise, konu kendi kimliklerini korumak olduğunda, f ortak noktada birleşebildiklerini göstermektir.

1. Batı-Doğu Arasındaki Hegemonik İlişki ve Düşünme Biçimleri

Hegemonya, Gramsci'ye göre rızaya dayalı olarak üretilmektedir. Bu rıza iktidar gücünün meşruluğuna ve kültüre dayanılarak üretilmektedir. Aydınlar, zaman zaman hükümetle karşı karşıya gelse de önemli bir hegemonik araç olmaktadır (Gramsci, 1986, s.75). Avrupa'da tarih boyunca yaşanan Rönesans Aydınlanma, reform ve sömürgecilik, ulusal çaptan uluslararası alana yayılan hegemonyayı kurmuştur. Süreçler, Avrupa'nın eline maddi araçlar vermenin ötesinde, Doğu üzerinde kendi kimliğini yücelterek hegemonya kurmasında etkili olmuştur Avrupalı aydınların bilimsel gelişmelerin referansıyla ürettikleri söylemler, Batı'nın (Avrupa'nın ve uzantısı Kuzey Amerika'nın) üstün bir kategori olarak kabulünü sağlamaktadır.

Böylece, Gramsci'nin kültürel alandaki hegemonya kavramı Batı kültürünün Doğu kültüründen üstün tutuluşunu açıklamaya elverişlidir. Medya araçlarını elinde bulunduran Batı, kendi kültürlerini kolaylıkla yayabilmektedir. Batı kültürünün Doğu devletlerinde tüketilmesi, ekranlarda Batı kültürünün sergilenmesi, normalin sergilenen kültür olduğunu düşündürtmektedir. Böylelikle Batı kültürü doğru ve üstün kültür olarak sunulmaktadır. Gramsci ekseninde, Batı'nın Doğu üzerindeki hegemonyası kültürel ve tarihsel olarak ele alınmalıdır.

Batı toplumları, Doğu toplumları üzerindeki hegemonyayı sistematik olarak belirli söylemlerle yeniden üretmektedir. Oryantalist düşünce ve Kale Avrupası fikirleri hegemonyanın korunması açısından önemlidir. Bu alanlarda Doğu toplumları ötekileştirilmiş, Batı ise ulaşılması gereken bir hedef olarak konumlandırılmıştır. Bu hegemonik düşüncenin temel amacı hem Batıyı hem de Doğuyu Batının dilinden, söyleminden okutmaktır. Avrupa'nın bilimi, 'modern toplumu', 'adaleti' ve gelişmişliği kendime mal etmesi ve bu doğrultuda oluşturulan söylemler hegemonyanın devamını sağlamaktadır. Avrupa'nın söylemleri öteki fikrini oluşturmakta ve Doğu toplumları öteki olarak varlığını sürdürmektedir. Böylece yaratılan karşıtlıkla Doğu toplumları, örnek olarak Batı'yı kabul etmek durumundadır. Batı'nın üstün olduğunu meşrulaştıran düşünce biçimleri ve çalışma alanları, Batıyı bir cazibe noktası olarak sunmaktadır. Doğu toplumlarında yaşayan insanlar bir birey olarak değerlendirilmek yerine Doğulu sıfatıyla çalışma nesneleri olarak tanımlanmaktadır. Nasıl Avrupa ya da Batı kimliği kabul gördüyse bu kabulün bir karşıtlığının ortaya çıkması olağan kabul edilerek Doğulu olarak tanımlanan kimlik de kabul görmektedir. Doğulu'nun Batı'ya ulaşma arzusu birçok eylemi de beraberinde getirmektedir. Geçmişten günümüze Doğu'dan Batı'ya göçler ve sığınmacı akınları Batılı olmak amacını yansıtmaktadır.

1.1. Oryantalist Düşünce

Oryantalizm (Şarkiyatçılık), Batının kendini yeniden ürettiği bir alan olarak Doğuyu açıklama çabasıdır. Şarkiyatçılık: Batı'nın Şark Anlayışları adlı çalışmasında Edward Said şarkiyatçılığı şu şekilde açıklamaktadır (Said, 2013, s.13):

> Şarkiyatçılık, Şarkla-Şark arasında saptamalar yaparak, ona ilişkin görüşleri meşrulaştırarak, onu betimleyerek, öğreterek, oraya yerleşerek, onu yöneten ortak kurum olarak Şark'a egemen olmakta, Şark'ı yeniden yapılandırmakta; ayrıca Şark üzerinde yetki kurmakta kullanılan bir Batı biçemi olarak incelenebilir, çözümlenebilir.

Said (2013), Oryantalizmin bir söylem ve dünya görüşü olarak incelenmesi gerektiğini söylemektedir. Aksi takdirde Aydınlanmadan sonra Avrupa kültürünün Doğu'yu siyasal, toplumsal, bilimsel ve daha birçok alanda üretebilmesini sağlayan sistemli disiplinin anlaşılması olanaksızdır. Doğu, oryantalist düşünceden bağımsız bir alan olarak düşünülememektedir. Bunun nedeni Doğu'nun Batı'nın oluşturduğu söylemlerle var olabilmesidir. Batı ile Doğu arasındaki hegemonik ilişki rızayı üreterek işlemektedir. Batı kendi gücünü rızaya dayalı üretirken Doğu'nun bunu destekler nitelikte olmasını sağlamıştır ve sağlamaktadır. Said (2013, s. 16), bunu Gramsci'ye referansla şöyle anlatmıştır:

> Kültürün işlerlik kazandığı yer kuşkusuz sivil toplumdur. Bu işleyişte düşüncelerin, kurumların, başka insanların etkisi, egemenlik aracılığıyla değil, Gramsci'nin rıza dediği şey aracılığıyla açığa çıkmaktadır. Dolayısıyla totaliter olmayan her

> toplumda, belirli düşünceler diğer düşüncelerden daha etkili olduğu gibi, belirli kültürel biçimler de diğer biçimlere egemendir. Gramsci bu kültürel öncülük biçimine hegemonya der. Sanayileşmiş Batıdaki kültür yaşamını anlayabilmek için zorunlu bir kavramdır bu. Şarkiyatçılığa gücünü kazandıran hegemonyadır ya da daha çok mevcut kültürel hegemonyanın sonuçlarıdır.

Oryantalizm, Batı'nın Doğu'yu inceleme alanı olarak bilinse de Oryantalizm Doğu'dan çok Batı'nın ne olduğunu açıklayabilir. Oryantalizm Batı'nın da gerçekliğini oluşturmaktadır (Keyman vd., 1996, s. 12). Her söylem zıttını doğurmaktadır. Batı, Doğu hakkında söylem üretirken karşıtı olarak Batı üzerine söylemler sunmaktadır. Bu sunuş, bilgiyi elinde bulundurmanın meydana getirdiği Doğu ile Batı arasındaki güç ilişkilerinin göstergesidir.

Said'in, oryantalistlerin bilgiyi elinde bulundurdukları ve bunu güç olarak kullandıkları yaklaşımına Bernard Lewis tarafından eleştiri gelmiştir. Lewis, *The Question of Orientalism* (1982) adlı çalışmada Said'in oryantalizm hakkındaki görüşlerine, bilimin ve bilginin oryantalistlerin elinde olduğuna dair düşüncelerine karşı çıkmaktadır. Ancak günümüzde üretim ve dağıtım araçlarının Batı kökenli olması ve Batının biliminin kullanılması Said'in tezini desteklemektedir. Oryantalist söylemler Doğu üzerine yapılan akademik çalışmalarda görüldüğü gibi medyanın birçok kolunda da görülmektedir. Örneğin Doğu üzerine yapılan filmlere çok fazla rastlanılırken, Doğu'nun Batı üzerine yaptığı filmler hem sayıca daha azdır, hem de Batı ulaşılması gereken bir fikir olarak sunulmaktadır. Tüm bunlar gösteriyor ki tarihi nasıl Batı'nın dilinden okuyorsak günümüzü de hala Batı'nın dilinden okumaktayız.

1.2. Kale Avrupası, Avrupa Kimliğinin Korunması ve Politikalar

Dünya sistemi Avrupa'nın yükselişinden önce vardı, ancak günümüzde Avrupa hegemonyası altındadır (Abu Lughod, 2020). Avrupa, coğrafi keşifler, Rönesans, Aydınlanma ve Reform hareketleriyle, kendi içsel zayıflıklarını gidermiş, ekonomik ve askeri gücünü arttırmış; ardından bilgi üzerinde sahiplik kurarak dünya sistemini hegemonyası altına sokmuştur. Rönesans sonrası Avrupa'da dünyayı gezmek, görmek ve anlamaya çalışmak, önemli hale geldi; böylece, bilgi egemenliğin parçası oldu. Sanayi Devrimiyle birlikte de yeni bir ekonomik sistem doğmuş, Avrupa halkları diğer toplumlar üzerindeki etki alanlarını genişletmiştir (Yurttaşer, 2017: 220). Avrupa'daki bu gelişmeleri Avrupalı olmayan 'ötekini' anlama çabası olarak değerlendirmek mümkündür. Bu anlama-çözümleme-kategorize etme çabası Batı'nın Doğu üzerindeki hegemonyasının çıkış noktasıdır.

Kale Avrupası (Fortress Europe) yaklaşımı Avrupa ülkelerine gelen göçmenlerin uyum sağlayamamasından, toplumdaki suç oranlarının artmasından ve entegrasyon politikalarının başarısız olmasından kaynaklı olarak Avrupa kapılarının göçmenlere, mültecilere kapanmasıdır. Kale Avrupası fikri zamanla dönüşüme uğramış, 2018 yılında "koruyan Avrupa" mottosuyla kullanılarak anlamı daha da güçlenmiştir (Çelik ve Şemşit, 2019: 286-290). Kale Avrupası yaklaşımı ve anlamca güçlendirilen "koruyan Avrupa" mottosu mültecilere ve göçmenlere yönelik duyulan kaygıyı göstermektedir. Avrupa devletlerinin kendi içinde serbestçe seyahat etmesi serbest bırakılırken (Schengen Anlaşması), Avrupa dışında kalan diğer devletlere karşı sınırlarını korumada sert bir tavır almaları kale Avrupası politikasını güçlendirmektedir.

Genel olarak tarihsel açıdan bakıldığında Avrupa kıtasında yaşanan gelişmeler Avrupa'nın Doğu toplumları üzerinden gücünü tekrar tekrar üretmektedir. Avrupa her zaman ulaşılması gereken ayrıcalıklı bir konum olarak sunulmaktadır. Bu fikir, eşitsizliğe dayalı bir

dünya sistemi içinde, yine çoğu kez Batı kaynaklı siyasal ve ekonomik sorunlarla desteklenmekte, Doğu'da baskıcı rejimler güçlenmekte ve Doğu'dan Batı'ya göçler yaşanmaktadır. Bu süreç Batı'nın ürettiği söylemlerini haklı göstermekte ve Doğu'lu birey Batı'da daha mutlu yaşayacağını düşünmektedir. Ancak, bu düşünce eyleme döküldüğü anda Batılı devletler kendi kimliklerini korumak için önlem alma yoluna gitmektedir. Avrupa devletleri kimliklerini korumak için hukuki düzeyde politikalar üretmiştir. Avrupa'nın mültecilere yönelik politikaları şu şekilde sıralanabilir; Schengen Sözleşmesi, Maastricht Antlaşması, Dublin ve Dublin II Sözleşmesi, Amsterdam Anlaşması, Tampere Zirvesi, Sevilla Zirvesi, Hague Programı, Lizbon Antlaşması ve Stockholm Programı (Sönmez, 2022). Bu politikalar genel anlamda göçü sınırlandırıcıdır ve kısmen entegrasyon çalışmalarını içermektedir. Ayrıca Avrupa, göçü sınırlandırmak ve Avrupa kimliğini korumak için son 10 yıldır Türkiye ile birlikte politikalar üretmektedir. Bu politikalar çoğunlukla Avrupa sınırlarının korunmasına yöneliktir. Avrupa kimliğine karşı tehdit oluşturan mültecilere yönelik Yunanistan ve Türkiye'de konumlandırılmasına karar verilen FRONTEX Avrupa'nın kaygılarını gözler önüne sermektedir. Avrupa'nın insan hakları söylemleri, politik eylemleriyle büyük tutarsızlık oluşturmakta yine de hegemonya korunmaktadır. Öte yandan, Avrupa'nın kendini göçe karşı koruyacak önlemleri Britanya tarafından yetersiz bulunmuştur. Britanya Avrupa Birliğinden ayrılmak için 2016 yılında Brexit sürecine girmiştir. Brexit'in siyasal söyleminde İngiliz kimliğinin tehdit altında olması ön plandadır. Söylemler kendi üstün olan konumlarının zedeleneceği üzerinedir ve Britanya göç korkusuyla AB'den ayrılmıştır. Britanya'nın tutumu hegemonyasını ve Batı hegemonyası içindeki konumunu kaybetme korkusuyla açıklanabilir.

2. Teun van Dijk'ın Yaklaşımı ve Makro-Mikro Yapı Analizi

Haber, söylemler yoluyla okuyucuda toplumsal bilişin oluşmasında önemli bir ideolojik araçtır. Teun van Dijk (2015), bunu ideolojilerin kişisel düşüncelerden ziyade ortak toplumsal inançlar oldumasıyla açıklamaktadır. Haber metninin kendisini bir söylem olarak düşünürsek, toplumsal inançların ve tutumların oluşmasında önemli bir role sahip olduğunu söylemek mümkündür. Van Dijk (2015, s. 97) bilişi toplum ve söylem arasındaki bir ara yüz olarak görmektedir. Buna göre;

> Toplumsal biliş olarak ideolojileri, kuramsal olarak karmaşık şekilde bir yandan toplumsal durumlar ve etkileşimlerin mikro düzeyinde toplumsal pratikler ve söylemle, diğer yandan da gruplar, grup ilişkileri, kurumlar, örgütler, hareketler, iktidar ve egemenlikle ilişkilendirebiliriz.

Haber metinlerinin eleştirel söylem çözümlemesi yaklaşımıyla ele alınması, alt anlamların ve söylemlerin açığa çıkarılmasını sağlamaktadır. Açığa çıkan anlamlar, güç sahibi olanların mevcut düzende konumlarını üreten araçlardır. Toplumsal gücün işlemesi ve meşrulaşması Avrupalılara, etnik veya ırksal azınlık ve mülteciler üzerinde hâkimiyet alanı yaratmaktadır (van Dijk, 1995, s. 91). Haber metinlerinin eleştirel söylem çözümlemesi, gücün kötüyü kullanımını, adaletsizliği ve eşitsizliği söylemsel boyutuyla göstermektedir. Eleştirel söylem çözümlemesini yapmak için sosyopolitik duruş sergilenmesi gerekmektedir (Özer, 2018: 29).

Çalışmanın analiz kısmında The Guardian ve Daily Mail Gazetelerinden seçilen ikişer habere makro ve mikro yapı analizi uygulanmıştır. Makro yapıda başlıklar, spot, ana olayın sunulması, ardalan bilgisi ve bağlamına bakılmıştır. Mikro yapıda ise, nedensel ilişki, işlevsel

ilişki ve referansal ilişki analiz edilmiştir. The Guardian ve Daily Mail'den seçilen haberlerin birer tanesi aynı konuya sahip olmak kaydıyla, toplamda dört haber incelenmiştir. Bazı haberlerin aynı seçilmesinin nedeni, farklı ekonomi politik konumdaki gazetelerin, konu Avrupa'nın üstünlüğü olduğunda, aynı söylemde birleştiklerinin gösterilmesidir.

3. Analiz

3.1. The Guardian Gazetesi (Çevrimiçi)

Haber

Makro Yapı

Tematik Yapı

a. Başlık: Başlıkta haberin öznesi olan Yusra Mardini'nin toplumsal konumu açık bir şekilde ifade edilmektedir. Aktif bir cümle yapısına sahip olan bu başlık Yusra Mardini'yi güç konumuna almaktadır. Ancak bu güç sahibinin 'öteki' olduğu başlıkta verilerek, özneden güç alınmış ve mülteci statüsü hatırlatılmıştır.

b. Haber girişi/spot: Haber spotunda özelden genele giden sıfat kullanılmaktadır. Yusra Mardini yerine onun kimliğini niteleyen "Suriyeli genç" ifadesi yer almaktadır. 18 yaşında olduğu bilgisi özellikle sunularak, çok küçük yaşlarda bile mücadele edilebileceği ve mücadele sonucunda Avrupa'ya gidilebileceği anlamı çıkmaktadır. Akdeniz'de botun batma tehlikesi karşısında Yusra Mardini'nin botu karaya sürüklemesi takdir toplayan bir davranış olarak verilmektedir. 'Avrupa'ya gitmek için mücadele etmek gerekli, çünkü Avrupa'da bulunmak kazanılması gereken bir şeydir' anlamı çıkmaktadır. Spotta geçen güvenli bir yer tabiri ise geldikleri yerin güvensiz olduğunu, Avrupa'nın ise güvenli olduğu anlamını vermektedir.

Şematik Yapı

a. Ana olayın sunulması: Haberin girişinde ve spotunda verilen ana olay, Yusra Mardini'nin sporcu özelliği yerine, kökeni ve yaşadığı olaylar üzerine kurgulanmaktadır. Rio'da çok sayıda önemli yüzücünün olduğu belirtilirken, Yusra Mardini'nin "kişisel başarısı" ön plana çıkarılarak olimpiyatlardaki diğer sporculara göre ötekileştirilmektedir. "Midilli Adasına ulaşmaya çalışması" olarak verilen ifade hayal edinilen, daha iyi bir yere ulaşma arzusunu temsil etmiştir. Haberde geçen "zorluklardan güç almak" ifadesi diğer mülteci adayları açısından bakıldığında, 'sizde zorluklara katlanırsanız güç kazanabilirsiniz' alt anlamını taşımaktadır

b. Ardalan bilgisi: Haber metninin ardalan bilgisi, Suriye'den Türkiye'ye sığınan mültecilerin "güvenli bir yer" bulmak için Avrupa'ya gitmek istemeleri ve bu yolculuk sırasında geçirdikleri kaza şeklindedir. Ardalan bilgisi sosyal ve politik yönü temsil etmektedir. Bu açıdan bakıldığında Avrupa'nın diğer devletlere göre daha iyi şartları olduğu ve mültecilerin tercihi olduğu anlamı vardır. 18 yaşındaki birisinin zorlu yollarla Avrupa'ya gidip, bir alanda başarılı göstermesi ardalanı oluşturmuştur. Avrupa'da yaşamak istiyorsanız bu zorluğu kabul etmek ve başarılı olmak zorundasınız anlamı yer almaktadır.

c. Bağlam: Haberin görünen bağlamı mücadele üzerine kurulmaktadır. "Güvenli yer bulabilmek" için çıkılan yol ve devamında başarının getirdiği mutluluk haberin bağlamıdır. Bir

diğer bağlam, Yusra Mardini'nin eğitim görüyor olmasıdır. Bu bağlam, Türkiye'de iyi eğitim alamadıklarını Avrupa'ya gelerek iyi bir eğitim almaya başladıklarını göstermektedir. Ancak haber metninde doğrudan görünmeyen bağlam, İngiltere'nin mültecilere kucak açıyormuş gibi yaparak kendi üst konumunu korumasıdır.

Mikro Yapı

Yerel Bağdaşıklık

a. Nedensel ilişki: Haberde nedensellik Yusra Mardini'nin ülkesindeki savaş nedeniyle Türkiye'ye gitmesi; ancak, Türkiye'de güvenli bir ortam bulamaması sonucu Avrupa'ya göç etmesi üzerine kurulmaktadır. Avrupa'ya geçerken yapılan kaza ve zorluklar olması gereken (normal) bir durum olarak sunulmakta, bu durumun sonucunda da Avrupa'da istediği hayata kavuşması nedensellik içinde yer almaktadır.

b. İşlevsel İlişki: Yusra Mardini'nin yaşı birden fazla yazılarak yaşı küçük olduğu anlamı pekiştirilmiştir. Böylece küçük yaşta bile çabalarsan ve hak edersen Avrupa'ya gelinebilir anlamı verilmektedir. Küçük yaşta olmak, Britanya toplumuna asimile olma olasılığını arttıran olumlu bir durumdur. Bu noktada, Mardini'nin olimpiyatlara katılması da Britanya'ya gelecekteki olası katkıları bağlamında haberde yinelenmiştir. Yusra Mardini'nin Avrupa'ya gidebilmesi, söz konusu başarıların parçasıdır. Bu noktadaki, sosyal-Darwinist tavır belirgindir. Avrupa, başarılı olanların ulaşabildiği bir hedeftir ve kaybedenlerin yuvası olamaz.

c. Referansal İlişki: Haber Avrupa ülkelerinin daha olanaklı, daha güvenli olduğuna referans vermektedir. Böylelikle Türkiye ve diğer Ortadoğu ülkeleri güvensiz, fırsat eşitliğinin bulunmadığı yerler olarak konumlandırılmaktadır.

Haber 2[2]

Makro Yapı

Tematik Yapı

a. Başlık: Haber başlığında "İngiltere sizi kabul etti" ifadesi aradaki güç ilişkisini göstermektedir. Kabul etmek cümlesi etken yapıdadır. Bu durumda kabul edilen kişi güç ilişkileri bakımından güçsüz konumda, kabul eden İngiltere ise güçlü konumdadır. Başlıkta Suriyeli mülteci denilerek sıfat kullanılmaktadır. "Yeniden yerleştirmek" ifadesi kişinin daha önce bir ülkeye yerleştirildiğini şimdi de İngiltere'ye geldiğini ve bu ikisi arasında kıyaslama yapıldığını göstermektedir.

b. Haber girişi/spot: Başlığın aynısı olarak verilmiş; böylece söylem pekiştirilmiştir.

Şematik Yapı

a. Ana olayın sunulması: Haberde Manal Rwaeh'in Türkiye'de mülteci olduğu ancak İngiltere'ye gitmek için başvuru yaptığı yer almaktadır. Bu durum, Türkiye'de şartların kötü olduğu anlamını vermektedir. Rwaeh ve diğer öğrencilerin telefonu sürekli masada tutması ifadesi Rwaeh gibi diğer öğrencilerin de İngiltere'ye gitmek için başvuru yaptığını ve haber

[2] The Guardian (1 Kasım 2022). https://www.theguardian.com/world/2017/mar/09/britain-has-accepted-you-resettled-syrian-refugee-batous-family-nottinghamshire (Erişim: 22.04.2023)

beklediğini göstermektedir. Ana olayda İngiltere ve Türkiye açık bir şekilde karşılaştırılmış ve İngiltere'nin üstün olduğu anlamı verilmiştir.

b. Ardalan bilgisi: Haberin ardalan bilgisinde, ailenin Suriye'den neden göç ettiği verilmemiştir. Ancak haber metninde mülteci olarak adlandırılmalarından dolayı zorunlu göç ettikleri, Türkiye'ye yerleştikleri ve Türkiye'deki koşulların iyi olmadığı, daha iyisi için İngiltere'ye gitmek istedikleri yer almaktadır.

c. Bağlam: Haberde İngiltere'ye gitmenin zorlu bir süreç gerektirdiği ancak beklemeye değer olduğu savunulmaktadır. Metindeki aile şanslı olarak nitelendirilmektedir. Çünkü Britanya'da yürürlükte olan "savunmasız kişilerin yeniden yerleştirilmesi programına" seçilmişlerdir. Bu bağlamda, İngiltere'nin Suriyeli mültecileri korumaya yönelik çalışmaları bulunduğunun gösterilmesi amaçlanmaktadır.

Mikro Yapı

Yerel Bağdaşıklık

a. Nedensel ilişki: Manal Rwaeh'in ve ailesinin İngiltere'ye gitmek istemelerinin nedeni daha iyi şartları arzu etmeleri olarak verilmektedir. Türkiye'nin mülteci politikalarının olumsuz, İngiltere'nin ise iyi olduğu İngiltere'ye gitmek istemelerinin nedeni olarak sunulmuştur. Metinde yer alan "Türkçe öğrenmeye gerek yok" ifadesi yine İngiltere'ye kabul edilmiş olmalarına bağlanmaktadır. Haberdeki nedensellik ise, İngiltere'nin yaşamak için olanaklarla dolu bir yer olmasıdır. Bu bağlantı sığınmacıları ve Doğu'yu ötekileştirirken, Britanya'nın bir akına uğraması ihtimali, tehdidi ortaya koymaktadır.

b. Referansal ilişki: Haberde İngiltere'nin mültecilerin yaşaması için çok iyi bir yer olduğu, ancak herkesin kabul edilemeyeceği anlamı vardır. Buna referans ise Suriye'den doğrudan mülteci kabul etmeyip, Türkiye, Ürdün, Irak, Mısır ve Lübnan gibi ülkelere göç eden sığınmacılardan seçilmesidir. Bu seçilme işlemi, İngiltere'nin entegrasyon politikalarının işleyebileceği aileleri tercih ettiğinin göstergesidir. Yine haber metninde İngiltere'de mültecilere komşular tarafından olumlu yaklaşıldığı ve sıcak ilişkiler geliştirdikleri bilgisi İngiltere halkının mültecilere olumlu davrandığına referans vermektedir. Kabul edilmemesi gereken, muhtemel tehdit kaynağı bireyler olan sığınmacılara karşı, Batı'nın cömertliği ve entegrasyon çabaları oryantalizm eksenindeki ideolojiye referans vermektedir.

3.2. Daily Mail Gazetesi (Çevrimiçi)

Haber

Makro Yapı

Tematik Yapı

a. Başlık: Haber başlığında 'Suriyeli Mülteci' sıfatı sıkça kullanılmaktadır. Habere konu olan kişinin (Yusra Mardini) ismi verilmeyerek güçsüz bir konuma itilmektedir. "Hayatı için yüzen" ifadesi bağlamında, botun yaptığı kaza sonucunda bu eylemin gerçekleştiği anlaşılmaktadır. "Hayatı içen yüzen" ifadesi aynı zamanda mücadele ve başarı teması için kullanılmıştır. Örnek gösterilen bu davranış şekli öteki olarak konumlandırılan mültecilere yöneliktir.

b. Haber girişi/spot: Spotta haberin içeriği hakkında detaylı bilgiler verilmeye başlandığı görülmektedir. Genelden özele giden ifade kullanılarak başlıkta verilen Suriyeli mülteci yerine Yusra Mardini'nin ismi doğrudan verilmektedir. Spotta yaşın özellikle belirtilmiş ve çok küçük yaşta Avrupa'ya gelmek için çabalaması takdir edilmesi gereken bir eylem olarak sunulmuştur. Spotta, Avrupa'ya geçen Yusra Mardini'nin Rio'da yarışacağı bilgisi, Avrupa'ya geçebildikleri için başarılı olabildikleri anlamını vermektedir. Yusra Mardini'nin madalya kazanamayacağını söylemesi ona tanınmış olan ikincil konumunun kabulünü göstermektedir.

Şematik Yapı

a. Ana olayın sunulması: Haberin ilk paragrafında Yusra Mardini'nin nereli olduğu, mülteci statüsü hatırlatılmaktadır. Avrupa'ya gelebildiği ve başarılı olduğu için kendisinden övgüyle bahsedilmektedir. Olimpiyatlarda çok sevileceğinin belirtilmesi yine ötekileştirici tutumdur. Çünkü diğer olimpiyat yarışmacılarından farklı konuma itilmektedir. Umutlarını Michael Phelps ile tanışmaya bağlaması ve yüzücünün ABD'li olduğunun belirtilmesi Batı-Doğu arasında alt-üst ilişkisi kurmaktadır. Bir Ortadoğu'lu yarışı kazanamaz ancak umutlarını bir Batılı'ya bağlayabilir anlamı verilmektedir.

b. Ardalan bilgisi: Haberde ardalan bilgisi Suriye'de iç savaşın yaşanması ve bunun sonucunda halkın çevre ülkelere gitmesidir. Bu ardalan bilgisinden yola çıkarak Suriye'de şartların yaşanmaz olduğu, bu yüzden yakın çevre ülkelere gidildiği; ancak, gidilen ülkelerde de şartların iyi olmadığı belirtilmektedir. Bu durumda Avrupa'ya gitmeye çalıştıkları anlamına ulaşılmaktadır. Avrupa'ya gelmek için yola çıkan mültecilerin bot kazası geçirdikleri, zorlu bir yolculuk yaptıkları bilgisi verilmektedir. Avrupa'ya gitmek mücadele isteyen, hak edilmesi gereken bir durumdur.

c. Bağlam: The Guardian'da da görülen bağlam, mücadele, azim ve başarı üzerinden kurulmaktadır. Haberin bağlamında 'başarılı mültecilere' kapılarının açık, onlara karşı tavrın sıcak ve ilgili olduğu anlamı yer almaktadır. Yine bu mültecilerin Türkiye'den Yunanistan'a geçmek istemeleri, Türkiye'de mülteci haklarının iyi olmadığı bağlamına oturtulmaktadır. Yüsra Mardini'nin mülteciler için hayatın zor olacağını söylemesi kabullenilmiş bir ikincil konum bağlamında değerlendirilebilir. Genel olarak bağlamda ötekine karşı üstünlük üretilmektedir.

Mikro Yapı

Yerel Bağdaşıklık

a. Nedensel ilişki: Nedensel ilişki, Suriye'de savaş olduğu için Türkiye'ye gittikleri, Türkiye'de de şartların kötü olduğu için, Avrupa'ya gitmek durumunda kalmaları çerçevesindedir. Avrupa'ya yolculuklarında ise, botun kaza yapması ve bottaki iki yüzücü sayesinde kurtulmaları "başarı" temelindeki nedenselliktir. Avrupa'ya ulaşabilmelerinin nedeni "başarılı" olarak adlandırdıkları iki yüzücünün varlığıdır. Yaşanan bu zorlukların Avrupa'nın mültecilere sınırlarını kapatmış olmasından kaynaklandığı; ancak, gizlice Britanya'ya ulaşabildikleri gerçeği ise, nedensel ilişkiden çıkarılmıştır

b. İşlevsel ilişki: Haber metninde Suriyeli oldukları bilgisi birkaç kez verilerek pekiştirilmiştir. Yine aynı şekilde Yusra Mardini'nin olimpiyatlara gidecek başarısı olsa da olimpiyatlarda başarılı bir skor elde edemeyecekleri yinelenen ifadeler arasındadır. Bu pekiştirmeler kişinin toplumsal konumunu ve Doğulu kimliğinin zayıflığını hatırlatmaktadır.

c. Referansal ilişki: Haber Avrupa'nın Türkiye'den daha iyi şartlara sahip olduğuna işaret etmektedir. Bu noktada, Doğu karşısında Batıyı yücelten ideoloji, referans sisteminde belirleyicidir. Yusra Mardini'nin "2020'de bayrağımız altında rekabet edebiliriz" şeklindeki ümitli ifadesi, Britanya'da geçici olduklarını göstermektedir. Temelli olarak yerleşemeyeceklerine, başarılı olsalar bile bir Avrupalı olamayacaklarına referans vermektedir. Metinde yer alan "mülteciler de bir insan" ifadesi, Avrupalılara göre daha alt konumda olduklarını, insan olmak için onların onayına ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

Haber 4[2]

Makro Yapı

Tematik Yapı

a. Başlık: Dehşetten cennete ifadesi, Ortadoğu ülkelerinin kötü durumda olduğunu belirtirken, Avustralya cennet olarak nitelendirilmektedir. Makro yapıda kurulan yan anlam belirgindir. Dini bir referansla kurulan alegori, öldükten sonra 'iyilerin' cennete gidebileceği düşüncesiyle değerlendirilmelidir. Avustralya'ya giderek, yeni bir hayata başlamak, 'iyi bir insan' olmanın ve zorlu çabaların ödülüdür.

b. Haber girişi/spot: Haber spotunda mültecilerin Avustralya'ya gelmeden önceki hayatlarının kötü olduğu, Suriye'nin yaşanılası bir yer olmadığı söylenmektedir. Savaştan dolayı bu yorum doğrudur; ancak, bu durum üzerinden Avustralya'nın kendi gücünü üretmesi söz konusudur. Sahilde "hoş" vakit geçiren mültecilerin denizde tehlikede olduğu vurgusu yer almaktadır. Cankurtaranların fazladan mesai harcayacak olması olumsuz bir durum olarak sunulmaktadır.

Şematik Yapı

a. Ana olayın sunulması: Haberde, Avustralya'nın güvenli bir toprak olduğu, fakat Suriye'nin bir devlet olarak parçalandığı, toprak bütünlüğünün olmadığı anlaşılmaktadır. Kaçan mülteciler tabiri ile yaşadıkları hayatın zor olduğunun anlamı üzerinden zıtlıklar kurulmuş; Avustralya'daki yaşamın iyi olduğu anlamı verilmiştir. Buradaki kıyaslama gücün yinelenmesi üzerinedir.

b. Ardalan bilgisi: Haberin ardalan bilgisi Suriye'deki savaştan bahsedilmesi, Ghazal'ın savaşta ailesini ve her şeyini kaybetmesidir. Bu zorluklar Ghazal'i ve diğer mültecilere 'yaşanılası' Avustralya'ya getirmiştir.

c. Bağlam: Haber öyküleştirme temelinde kurulmuştur. Suriyeli ve Iraklı mültecilerin Avustralya'ya gelip 'gerçek sevinci' ilk kez orada yaşıyormuş gibi gösterilmesi konu edilmiştir. Metinde Ortadoğu ülkelerinin ötekileştirilmesi haberin bağlamında ortaya çıkmaktadır.

Mikro Yapı

Yerel Bağdaşıklık

a. Nedensel ilişki: Suriye'deki savaş sonrasında mültecilere yönelik tutumların, Avustralya'dan nasıl göründüğünü gösterilmiş; mutluluk kavramı ekseninde nedensellik

[2] Daily Mail (1 Kasım 2022). https://www.dailymail.co.uk/news/article-4138460/Syria-Iraq-refugees-swim-Australian-beach.html (Erişim: 22.04.2023)

kurulmuştur. Mülteciler için Avustralya bir cennetken, Avustralya vatandaşları için sıradan bir yerdir.

b. Referansal ilişki: Haber Avustralya'nın mültecilere yeni bir ev olması bilgisiyle doldurulmaktadır. Böylece mültecilere karşı duyarlı olduklarını göstermek amaçlanmıştır Haberde mültecilerin vakit geçirmesi için hazırlanan plaj aktivitesi, çocukların parkta eğlenmesine benzetilebilir. Mülteciler, geçmişleri/tarihleri olmayan, hayata yeni başlamış çocuklar gibidir. Mültecileri plajda oyalayarak 'gönüllerini hoş tutma' isteği onları kamusal alanlardan uzaklaştırıp, ülkenin kendi çıkarlarına uygun bir şekilde mülteciler üzerinden politika üretilmesini sağlamaktadır.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Çalışmada toplam dört haber incelenmiştir. Haberlerin konusu savaştan kaçan mültecilerin Avrupa'ya gelmesidir. Araştırma haberlerinin seçildiği tarih Britanya'nın Brexit referandumunu gerçekleştirmesinden sonra olsa da seçilen haber tarihlerinde halen AB'de yer aldığı için Avrupa denilmesi uygun görülmektedir. Çalışma için seçilen gazeteler ekonomi politik açıdan farklı sahiplik yapısı altındadır. Ancak konu kendi güçlerini, Batının üstünlüğünü yeniden üretmek veya pekiştirmek olduğunda sahiplik yapılarındaki farklılıklar önemini yitirmektedir. Her iki gazeteden de aynı konulu haberin incelenmesi ile bu durum gösterilmek istenmiştir. The Guardian ve Daily Mail'de yer alan Yusra Mardini'nin haberinde Avrupa'ya ulaşmak için canını feda eden başarılı bir sporcu öyküsü vardır. Burada anlam 'siz de başarılı olur ve canınızdan vazgeçecek kadar mücadele ederseniz Avrupa'ya gelebilirsiniz' şeklindedir. The Guardian'ın haberinde Yusra Mardini'nin mülteci statüsü sürekli olarak hatırlatılmış, sıfat cümleleriyle nereli olduğu belirtilmiştir. Yine The Guardian'da kendi ülkelerinden kaçan ve Türkiye'ye sığınan bu mültecilerin orada da mutlu olamadıkları, mutlu olabilecekleri ve değer görecekleri yerin Avrupa olduğu anlamı verilmiştir. Aynı konu Daily Mail'de de benzer biçimde sunulmaktadır. Suriyeli Mülteci sıfatı bu gazetede de vurgulanmış, Mardini'nin nitelik ve konumu hatırlatılmıştır. Avrupa'ya ulaşabilmek için çaba sarf edilmelidir. Avrupa'da bulunmak herkesin hakkı değildir; özellikle Ortadoğu kökenliysen, bunun için hayatını tehlikeye atmak gerekebilir. The Guardian'nın ikinci haberinde ise, başlıktan itibaren "İngiltere sizi kabul etti" gibi ifadeler doğrudan güç ilişkilerine referans veren cümlelerdir. Haber metninde Türkiye'ye gelen sığınmacıların, Türkiye'deki yaşamdan hoşnut olmadıkları, kaçıp kurtulmak istedikleri ve bu kurtuluşun ancak İngiltere'de gerçekleşeceği anlamı yer almaktadır. Daily Mail gazetesinde seçilen ikinci haberde ise, Batılıların savaştan kaçan kişileri eğlendirdikleri; böylece onlara katlanılır bir yaşam sundukları bilgisi verilmektedir. Ancak haber söyleminde, savaştan kaçan bu insanlara küçük bir çocuk gibi davranılmalıdır. Savaştan kaçan insanların hem psikolojik hem de temel ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu konu üzerinde durulmayarak tek ihtiyaçları plajda eğlenmekmiş gibi sunulmuştur. Ayrıca haber, İngiliz okuyucunun "acıma" duygusuna seslenmekte, üstünlük bir kez daha vurgulanmaktadır.

Günümüzde Avrupa, Doğu üzerindeki hegemonyasını kitle iletişim araçlarından yayılan söylemler yardımıyla güçlendirmektedir. Bu söylemlerden etkilenen Doğu toplumları bir Avrupalı, Batılı olma isteğiyle göç etmektedir. Bu göç zorunludur; ancak, Avrupa tercihi gönüllü olarak gerçekleştirilmektedir. Avrupa medyasının söylemlerinde, 'başarılı olabilirseniz Avrupa'da bulunabilirsiniz" yan anlamı belirgindir. Öte yandan gerçek bu değildir. Avrupa kendi gücünü tekrar tekrar üretmek için söylemi kullanmaktadır. Bu arada, sınırlarını açan Türkiye ile tamamen kendisini kapatan Britanya'nın karşılaştıran haberlerde, Britanya'daki

Suriyeli sayısını Türkiye ile karşılaştırılmayacak kadar az olduğu bilgisi yer almamaktadır. Dolayısıyla, Britanya'nın sınırlarını kapatması normal ve zorunluyken, aksine Türkiye'nin açması normal ve zorunludur. Burada hegemonik konum, tartışılmaksızın verili kabul edilmiştir.

Avrupa'nın, Doğuyu ikincil konumda görmesi haber söylemi açısından belirleyicidir. Doğunun çalışma nesnesi olarak yeniden icat edilmesi, Batının üstün konumunu üretmektedir. Oluşturulan söylemlere her alanda rastlanılabilir. Çözümlenen haberlerde Batı tarafından yaratılan söylemler, haber konusu Doğulu bireyler tarafından da kabul edilmekte; hatta Doğulu toplumlarda da kısmen sahiplenilmektedir. Brexit referandumuyla Britanya'nın AB'den ayrılması sürecinde, "ötekilerin" sayıca artışının İngiliz kimliğine zarar verebileceği düşüncesi etkili olmuştur. Britanya'da mültecilere yönelik söylemlerin araştırılması bu açıdan değerlidir. Mültecilere yönelik söylemler, İngiliz toplumunun kendi iç dinamikleriyle etkileşim halinde, ciddi bir siyasal sonuç doğurmuştur.

KAYNAKLAR

Abu Lughod, J. (2020). *Avrupa Hegemonyasından Önce: 1250-1350 Yılları Arasında Dünya Sistemi*. (Çev. Cansen Mavituna). İstanbul: Vakıfbank Kültür Yayınları.

Gramsci A. (1986). Hapishane Defterleri. (Çev, K. Somer). İstanbul: Onur Yayınları.

Keyman, F. Mutman, M. ve Yeğenoğlu, M. (1996). Oryantalizm, Hegemonya ve Kültürel Fark. İstanbul: İletişim Yayınları.

Lewis, B. (1982). The Question of Orientalism. The New York Review of Books. https://www.amherst.edu/media/view/307584/original/The+Question+of+Orientalism+by+Bernard+Lewis+%7C+The+New+York+Review+of+Books.pdf

Özer, Ö. (2018). Gökyüzüne Çığlık: Öncülerden Eleştirel Söylem Yaklaşımları ve Özgün Çözümlemeler. Konya: Literatürk Yayınları.

Said, E. (2013). Şarkiyatçılık. (Çev, B. Ülner). İstanbul: Metis Yayınları.

Sönmez, B. (2022). Haber Söyleminde Suriyeli Sığınmacılar: Türkiye ve Britanya Medyasından Örneklerin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi

Şemşit, S. ve Çelik, Ş. (2019). Kale Avrupası Yaklaşımı ve Düzensiz Göç. Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi, 15 (2) , ss. 279-294.

van Dijk ,T. (1995). Discourse, Power and Accsessi İçinde: Der. Carmen Rosa Caldas-Coulthard and Malcolm Coulthard. New York: Text and Practices

van Dijk, T. (2015). Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım. İçinde: Der. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan. Söylem ve İdeoloji. Ss. 15-100. İstanbul: Su Yayınları.

Yurttaşer, M. A. (2017). Geçmişten Günümüze Kıta Avrupası ve İngiltere Politikalarının Karşılaştırılması. EURO Politika, Brexit Sonrası Birleşik Krallık ve AB'nin Geleceği (3), ss. 219-236 .

Haberler:

Daily Mail (1 Kasım 2022). https://www.dailymail.co.uk/news/article-3718595/I-just-want-selfie-Michael-Phelps-Refugee-Syria-swam-life-survived-three-hours-sea-compete-Olympics-week.html (Erişim: 22.04.2023)

Daily Mail (1 Kasım 2022). https://www.dailymail.co.uk/news/article-4138460/Syria-Iraq-refugees-swim-Australian-beach.html (Erişim: 22.04.2023)

The Guardian (1 Kasım 2022). https://www.theguardian.com/world/2017/mar/09/britain-has-accepted-you-resettled-syrian-refugee-batous-family-nottinghamshire (Erişim: 22.04.2023)

The Guardian (1 Kasım 2022). https://www.theguardian.com/sport/2016/aug/06/yusra-mardini-100m-butterfly-heat-win-refugee-olympic-team-rio-2016 (Erişim: 22.04.2023)